

JULIUSZ SŁOWACKI

Testament mój

JULIUSZ SŁOWACKI

Testament mój

Żyłem z wami, cierpiałem i płakałem z wami;

Nigdy mi, kto szlachetny, nie był obojętny:

Dziś was rzucam i dalej idę w cień — z duchami,

A jak gdyby tu szczęście było, idę smętny.

Nie zostawiłem tutaj żadnego dziedzica¹

Ani dla mojej lutni², ani dla imienia:

Imię moje tak przeszło, jako błyskawica,

I będzie, jak dźwięk pusty, trwać przez pokolenia.

Lecz wy, coście mnie znali, w podaniach³ przekażcie,

Żem dla ojczyzny sterał⁴ moje lata młode;

A póki okręt walczył, siedziałem na maszcie,

A gdy tonął, z okrętem poszedłem pod wodę...

Ale kiedyś, o smętnych losach zadumany

Mojej biednej ojczyzny, pozna, kto szlachetny,

Że płaszcz na moim duchu był nie wyżebrany,

Lecz świetnościami moich dawnych przodków świetny.

Niech przyjaciele moi w nocy się zgromadzą

I biedne serce moje spalą w aloesie⁵,

I tej, która mi dała to serce, oddadzą:

Tak się matkom wypłaca świat, gdy proch odniesie...

Niech przyjaciele moi siędą przy pucharze

I zapiją mój pogrzeb — oraz własną biedę:

Jeżeli będę duchem, to się im pokażę,

Jeśli Bóg mnie uwolni od męki, nie przyjdę...⁶

Lecz zaklinam: niech żywi nie tracą nadziei

I przed narodem niosą oświaty kaganiec⁷;

A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei,

Jak kamienie, przez Boga rzucone na szaniec⁸!

Co do mnie — ja zostawiam maleńką tu družbę⁹

Tych, co mogli pokochać serce moje dumne;

Znać, że srogą spełniłem, twardą Bożą służbę,

I zgodziłem się tu mieć nieplakaną trumnę.

Kto drugi tak bez świata oklasków się zgodzi

Poeta

Ojczyzna, Okręt, Patriota,
Dziedzictwo

Matka, Przyjaźń, Serce

Przyjaźń, Duch, Pogrzeb

Obowiązek, Naród, Nauka

Przyjaźń, Samotnik

Duch

¹dziedzic — spadkobierca. [przypis edytorski]

²lutnia — tu: symbol poezji, sztuki poetyckiej. [przypis edytorski]

³podanie — utwór prozatorski, przekazywany ustnie, podejmujący ważną tematykę społeczną. Opowiadanie dotyczące wydarzeń historycznych lub legendarnych. [przypis edytorski]

⁴sterać — tu: stracić. [przypis edytorski]

⁵aloes — uprawna roślina lecznicza, używana do balsamowania ciał zmarłych; poeta odwołuje się tu właśnie do tej praktyki „unieśmiertelniania”. [przypis edytorski]

⁶Jeżeli będę duchem (...) nie przyjdę — na temat wierzeń dotyczących duchów zmarłych i ich kontaktowania się z żyjącymi wiele informacji znajduje się w *Dziadach* Adama Mickiewicza. [przypis edytorski]

⁷kaganiec — rodzaj oświetlenia: naczynie, wewnątrz którego płonął ogień; częściej spotyka się formę zdrobn.: kaganek). [przypis edytorski]

⁸szaniec — umocnienie połowe, wyznaczające linię walk; składa się z wału i rowu. [przypis edytorski]

⁹družba — życzliwość, przyjaźń; tu: grupa przyjaciół. [przypis edytorski]

Iść?... taką obojętność, jak ja, mieć dla świata?
Być sternikiem duchami napelnionej łodzi
I tak cicho odlecieć, jak duch, gdy odlata?
Jednak zostanie po mnie ta siła fatalna¹⁰,
Co mi żywemu na nic, tylko czoło zdobi;
Lecz po śmierci was będzie gniotła niewidzialna,
Aż was, zjadacze chleba — w aniołów przerobi.

Nieśmiertelność, Anioł

¹⁰*fatalny* — tu: z góry przeznaczony, nieuchronny, nieunikniony jak los, fatum. [przypis edytorski]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/testament-moj>

Tekst opracowany na podstawie: Antoni Mazanowski, Wypisy polskie na VII klasę gimnazjalną, nakł. Antoni Mazanowski, Kraków 1914

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska.

Okładka na podstawie: [0shadows@Flickr](https://www.flickr.com/photos/0shadows/), CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Pomóż uwolnić konkretną książkę, wspierając [zbiórkę na stronie wolnelektury.pl](http://wolnelektury.pl).

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](http://wolnelektury.pl).